

13.

BAK Imre

„Ma is úgy gondolkozom, ahogy pályám elejétől fogva. Mindig is úgy láttam, hogy a festészet összefüggő rendszer, amelyben a geometrikus világot találtam a magam számára megfogalmazásmódnak. Kassák, Korniss útját folytatnám, a magam módján, immár a kilencvenes évek belső rendszere szerint. Ahogy a képi rendben megjelennek a térillúziók, a képzettársításokban a tájak, az esztendők, a hangulatok, megőrizve az első formákat, azokból építkezve, azokra asszociálva, mégis újraterejtve őket.”

33

Róna Katalin: Megnyílnak a kép síkjai.
Bak Imre: hiányzik a művészettörténeti tárgyszerűség.
In: Új Magyarország 1994. április 24., 11.

13.

BAK Imre

BAK IMRE (1939)

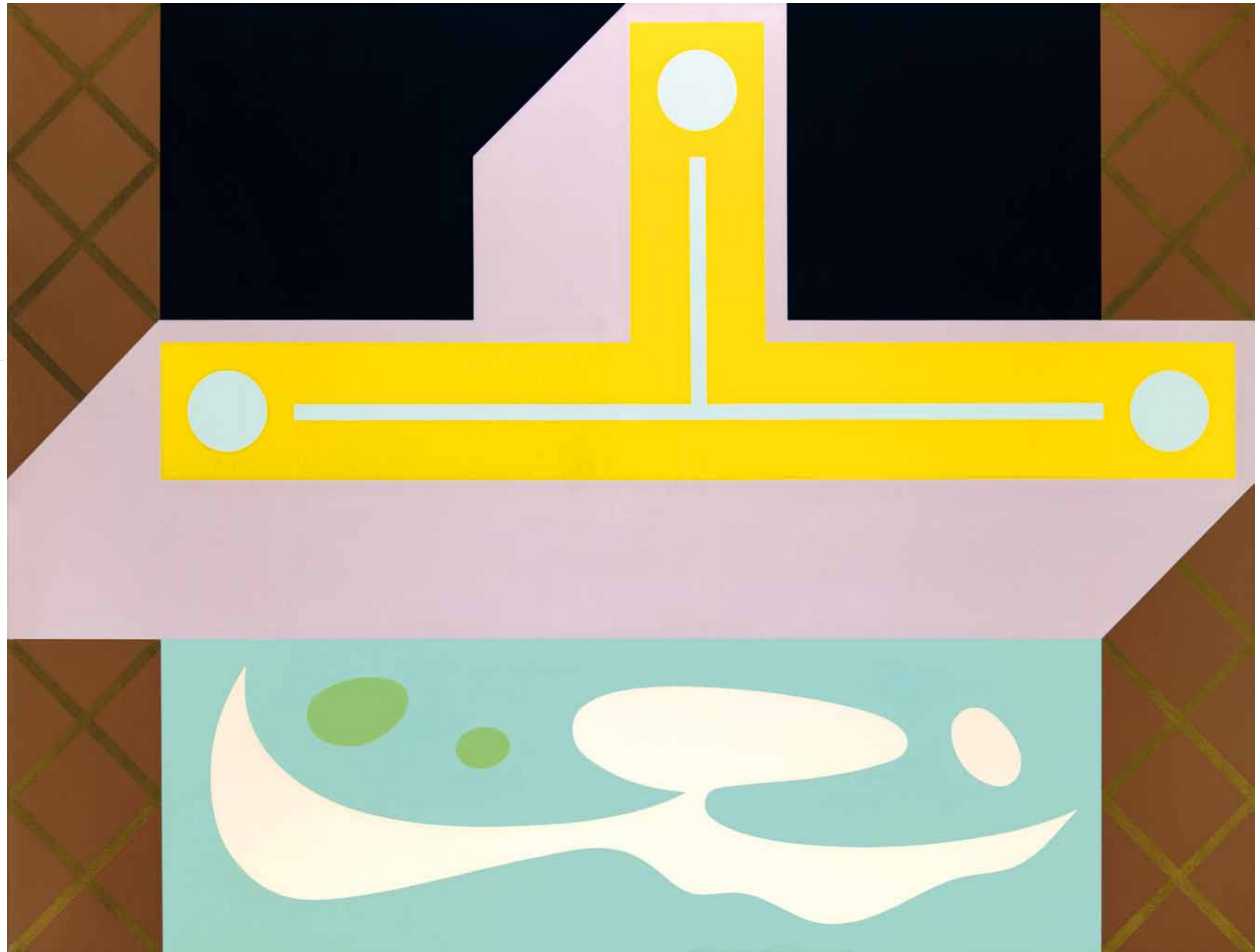
Aktuális dialektika | Current Dialectics, 1990

Akril, vászon | Acrylic on canvas, 150 x 200 cm
Jelezve vakrámán | Signed on the stretcher: Bak/91 Aktuális dialektika
Jelezve hátoldalon | Signed on the reverse: KWHO 46

PROVENIENCIA | PROVENANCE:
| egykor Gaudens Pedit gyűjteményében (Ausztria)

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED:
| Hajdú István: Bak Imre, Gondolat, Budapest, 2004, 126. oldal, 125. kép
| Zsuzsa Simon (ed.): Imre Bak 1988-1992., 1992 (o.n.)

Kezdő ár | Starting price: 15 000 000 Ft / 37 500 EUR
Becsérték: 25 000 000 – 35 000 000 Ft
Estimate: 62 500 – 87 500 EUR

1. Korniss Dezső: Szentendrei csendélet, 1935 körül magántulajdon

2. Martyn Ferenc: Emlék - Kék láb, 1957 Martyn Ferenc Múzeum, Pécs

Bak Imre nemcsak a festészetében, de interjúi során és elméleti írásaiban is számtalanszor kifejtette, hogy mit gondol a posztmodern megtermékenyítő szerepéről a művészetekben, és mit ért „személyes eklektika”¹ alatt. Először is, számára a szabadságot jelentette, mind stílárisan (motívum- és színvilága gazdagabbá, addigi szigorú geometrikus művészete könnyedebbé válik), mind szellemileg (amennyiben bátran kever hagyományokat, tesz egymás mellé, addig ellentétesnek tartott elemeket). Másodsor, a pluralizmust, vagyis az evidencia (vagy egyetlen igazság, törvény) ellenében a mellérendeltségen nyugvó gondolkodást és megépítettséget. Végül a személyes szintézis lehetőségét a közösségi helyett (mivel utóbbi keretei nem adóttak).

A korábban egymást kizáró zárt formarendszerek a nyolcvanas évek elején képein eklektikus rendszerbe szerveződnek, amit Hegyi Lóránd frappánsan úgy fogalmazza meg, hogy Bak „stílustörténeti ornamentikát alkot”.² Minden egyes részlet valamilyen idézet, parafrázis: az általa modell- vagy

példaértékű mesterek válogatott motívumai, színpárosításai „utóérzetei”; az egyetemes kultúra toposzai, szimbólumai; saját, korábbi korszakaiból megőrzött elemek (pl. kereszt, sávok, labirintus); szecessziós túldíszítettség; a posztmodern építészeti és grafika tanulságai. Mindezek egymás mellé rendelésében Bakot leginkább az érdekli, hogy milyen új viszonyok és jelentések keletkeznek, anélkül, hogy azok elvesztenék eredeti referenciájukat. A nyolcvanas évek második felétől Bak rájön, hogy vissza kell térnie valami rendező elvhez, különben a szabadság könnyen önkénybe csaphat át. Ezért ismét nagyobb hangsúly van a centrális elrendezésen, amely rendszerint saját régebbi és felnagyított motívumának közepre helyezésével ér el. Eleinte ez a labirintusból és sávból származó hurok, amely szinte évről-évre módosul, mígnem a kilencvenes évek elejére hasábbá, gerendává vagy sarokelemmé alakul, melyek immáron a tér illúzióját keltik. Ezek szervezik maguk köré a szétáramlani vágyó jeleket. Lássuk mostani képünk aktuálisan milyen dialektika alapján épül fel. A kép centrumában

egy háromágú, egymáshoz képest derékszöget bezáró sárga sáv helyezkedik el, amelyet egészen halványrózsaszínű forma ölel közre, oly módon, hogy vagy a sárga idom (szabályos) térbeli kiterjesztésének vagy árnyékának hat. Mivel Bak csak a körvonalát rajzolja fel, ezért eldönthetetlen melyik, akárcsak a sík és tér viszonya vagy, hogy külső vagy belső térről van-e szó. Ezt az elbizonytalanító érzést fokozza a természethez asszociálható formák és színek alkalmazása (így a kék az éggel, a fekete az ürrel összeköthető, amelyek egyaránt a végtelen tér illúzióját keltik). A kép alsó felén látható amorf fehér alakzat felhőszerű, a késsel együtt pedig olyan részlet, amelyet az Európai Iskolásoknál (Martyn Ferenc, Korniss Dezső) többször láthattunk. A finom rózsaszín talán Bonnard-ra vagy Moriandira, a sárga-barna-fekete Kassákra utalhat, míg a festmény két oldalán futó barna alapon aranyvonalas mintázati motívum raszterszerűségével egyaránt rámutat a forrásra (a posztmodern építészeti, tervrajzok hatására), így felületként viselkedik, megkettőzi a vásznon funkcióját, egyben keretet is ad.

FÖLDES LÉNA

1 K.I.: Szabadon, de elégedetlenül. „Eklektikus” beszélgetés Bak Imrével. In: *Beszélő* 1990. április 21., 29.
2 Hegyi Lóránd: In: *Kultúra és Közösség*, 1990